

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

27 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Victor Boico și Liliana Catan,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena și de către partea vătămată Chetrari Dorin și avocatul acesteia Zubco Serghei, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 19 martie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, privindu-i pe

Guțu Ion xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în s. xxxxx,

și

Văzdăuțan Grigore xxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în s. xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.01.2019 – 19.03.2019;

Instanța de apel: 10.04.2019 – 22.01.2020;

Instanța de recurs: 25.03.2020 – 27.10.2020.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 19 martie 2019, adoptată în conformitate cu art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

Guțu Ion xxxxx în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Văzdăuțan Grigore xxxx în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Pretenția înaintată de Chetrari Dorin împotriva lui Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore cu privire la repararea prejudiciului material a fost admisă integral.

S-a încasat în mod solidar de la Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore în beneficiul lui Chetrari Dorin prejudiciul material în mărime de 1 564,60 lei;

Pretenția înaintată de Chetrari Dorin împotriva lui Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore cu privire la repararea prejudiciului moral a fost admisă parțial

S-a încasat din contul lui Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore în beneficiul lui Chetrari Dorin prejudiciul moral în mărime de 3 000 lei de la fiecare;

S-a încasat în mod solidar de la Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore în beneficiul lui Chetrari Dorin cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1 000 lei.

S-a respins ca nefondată cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpaților în beneficiul statului în sumă de 320 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore, prin înțelegere prealabilă, ambii fiind în stare de ebrietate alcoolică, la data de 29 septembrie 2018 în jurul orelor 21:00, aflându-se pe teritoriul fostei școli profesionale din s. Târnova r-nul Dondușeni, în urma unui conflict care s-a iscat între ei și Chetrari Dorin, locuitor al aceleiași sat, i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i leziuni corporale sub formă de echimoza pavilionului urechii drepte, edemul regiunii temporale dreapta, echimoza și edemul frunții, echimoze ale ambelor brațe, contuzia globului ocular drept, hemoragie masivă pre retinală a ochiului drept, hemoragie în zona maculară, scăderea acuității vizuale a ochiului drept, de la 1,0 până la 0,07, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care conform raportului de expertiză judiciară nr.201818D0104 din 12 noiembrie 2018 se califică ca vătămare corporală medie în baza criteriului dereglării sănătății de lungă durată (mai mult de trei săptămâni), în baza criteriului pierderii permanente a capacității de muncă în volum de 30 %.

3. Nefiind de acord cu sentința au declarat apeluri:

3.1 Partea vătămată Chetrari Dorin, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în latura pedepsei penale, a cuantumului prejudiciu moral încasat și a cheltuielilor de asistență juridică, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, să fie condamnați la pedeapsă sub formă de închisoare, cu executare, și încasarea de la inculpați în mod solidar în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 80 000 lei și a tuturor cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea apelului a invocat că, pedeapsa aplicată inculpaților este greșit individualizată, astfel fiind încălcate prevederile art.art.7, 61, 75-77 Cod penal.

La caz nu au fost constatate circumstanțe ce ar justifică condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, mai ales ținând cont de circumstanțele în care fapta infracțională a fost comisă, rezultatul infracțional, pedeapsa penală în cazul concret este lipsită de eficiență și nu își va atinge scopul stabilit de legislator.

A menționat, că inculpații nu regretă și nu se căiesc sincer de cele comise. Până în prezent nici o parte din prejudiciul material și moral cauzat părții vătămate nu i-a fost recuperat. Inculpații nu sunt persoanele care ar putea să beneficieze de dreptul la cea mai blândă pedeapsă prevăzută, în baza căreia au fost pedepsiți. La data de 29 septembrie 2018, fiind în stare de ebrietate, inculpații i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite regiuni ale corpului. În consecință i-au fost cauzate mai multe leziuni. A fost supus unor acțiuni inumane de maltratare, în mod repetat de 4 ori, pauze în care inculpații aveau nevoie de recuperare, obosind la propriu de atâta agresiune pe care o exercitau, după ce au dorit să îl lege cu picioarele de tractor pentru a-l târî din mers. Activitatea criminală a încetat doar când le-a spus că dacă-l vor omorî, vor sta ani mulți la închisoare.

Totodată, apelantul a invocat că în urma investigațiilor efectuate atât la spitalul raional, cât și la centrul oftalmologie de microchirurgie din mun. Chișinău, s-a constatat că vederea la ochiul drept a scăzut la 7%, cu care practic nu mai vede.

Prin raport direct de cauzalitate între fapta inculpațiilor și urmările survenite, i-a fost cauzat un prejudiciu material dar și moral, ultimul fiind legat de suferințe de ordin psihic și fizic, nerecuperate de inculpați.

Cu referire la prejudiciul moral, partea vătămată a indicat că i-a fost cauzat un prejudiciu afectiv, deoarece i-au fost pricinuite dureri cauzate de vătămările corporale, pe care le simte și astăzi. Are doar 22 ani împliniți, dar nu mai poate avea o capacitate de muncă deplină. A fost o persoană perfect sănătoasă, fapt confirmat și prin ultima concluzie a comisiei medicale în cadrul unei adeverințe a conducătorului de vehicul, eliberată doar câteva luni până la cazul infracțional.

A devenit o persoană cu handicap, deoarece practic a pierdut vederea la un ochi. Hematoma ochiului este localizată într-o regiune periculoasă pentru intervenție chirurgicală. Este în căutarea unei clinici care ar purcede la o astfel de intervenție, dar riscul de a se preface în „legumă” odată cu atingerea zonelor vitale ale creierului este atât de mare, încât astăzi nu are încă nici o oportunitate pentru redresarea situației legate de vedere la ochiul drept. Medicii recomandă în legătură cu traumele cauzate abținerea de la expunerea la soare pe timp de vară. Vătămările cauzate au schimbat cardinal modul său de viață, ceea ce se referă la prejudiciu de agrement. Stresul cauzat ca urmare bățăilor suferite este departe de a dispărea. Trebuia să suporte și urmează în continuare să sufere inconvenientele tratamentelor medicamentoase și intervențiilor medicale. Expresia bănească de 80 000 lei a prejudiciului moral solicitată de la inculpați este mizeră în raport cu suferințele pe care le-a trăit partea vătămată, continue să le trăiască și care urmează în viitor, ei meritând să fie penalizați cu privare de libertate, dar și

pecuniar pentru ceea ce au făcut cu partea vătămată, întru restabilirea sa în drepturile și interesele sale legitime de victimă.

3.2 Procurorul, a declarat apel suplimentar la apelul părții vătămate, prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore să fie condamnați în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, să le fie aplicată pedeapsa de 3 ani 4 luni închisoare pentru fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului declarat acuzatorul a invocat, că pedeapsa stabilită inculpaților este una prea blândă și neechitabilă în coraport cu personalitatea acestora, fapta comisă și prejudiciile cauzate părții vătămate.

Instanța nu a dat apreciere declarațiilor părții vătămate, care a susținut că, Guțu Ion a dorit să-l agreseze fizic, însă el l-a trântit la pământ și îl ținea fără a aplica forța fizică. Tot atunci cealaltă persoană pe nume Văzdăuțan Grigore a început să-l lovească cu picioarele în regiunea capului, după care s-a ridicat și Guțu Ion și ambele persoane au început să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului. Acțiunile au durat o perioadă, după care ei s-au oprit, iar după ce el s-a ridicat în picioare, persoanele sus-numite din nou au început a-i aplica diferite lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului. Acțiunile date s-au repetat de 4 ori, după care Guțu Ion împreună cu Văzdăuțan Grigore, l-au apucat de picioare și i-au comunicat că vor să-l lege de minitractorul lor, la care el le-a comunicat că, dacă o să-l omoare, vor fi judecați și vor sta la închisoare, după care l-au eliberat, comunicându-i că dacă se adresează la poliție o să-l scoată din casă și o să-l omoare, apoi au plecat.

Ca urmare a acțiunilor inculpaților, părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de echimoza pavilionului urechii drepte, edemul regiunii temporale dreapta, echimoza și edemul frunții, echimoze ale ambelor brațe, contuzia globului ocular drept, hemoragie masivă pre retinală a ochiului drept, hemoragie în zona maculară, scăderea acuității vizuale a ochiului drept de la 1,0 până la 0,07.

Raportând cele menționate la circumstanțele comiterii infracțiunii de către inculpați, s-a constatat că, deși prin acțiunile infracționale ale acestora părții vătămate i-a fost cauzată vătămare corporală medie, totuși, reieșind din modul de operare și caracterul acțiunilor violente săvârșite, acestea pot fi apreciate ca prezentând, la momentul aplicării, un real pericol pentru viața sau sănătatea părții vătămate.

Acuzatorul a menționat că instanța la aplicarea prevederilor art.90 Cod penal nu a indicat motivele care au stat la baza adoptării unei asemenea soluții.

În opinia părții acuzării, pedeapsa stabilită inculpaților este neproportională celor comise de către aceștia, or pedeapsa stabilită ar indica la ineficiența legii penale în raport cu restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, ceea ce ar conduce la neatingerea scopului pedepsei penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, s-a respins ca nefondat apelul suplimentar declarat de procurorul Elena Lisnic.

S-a admis apelul părții vătămate Dorin Chetrari, s-a casat parțial sentința în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri după cum urmează:

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Chetrari Dorin.

S-a încasat de la Guțu Ion xxxx și Văzdăuțan Grigore în beneficiul părții vătămate Chetrari Dorin a câte 20 000 lei, prejudiciul moral.

S-a încasat în mod solidar de la Guțu Ion Axxxxx și Văzdăuțan Grigore xxxxx în beneficiul părții vătămate Chetrari Dorin, cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 2 200 (două mii două sute) lei.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că pronunțând sentința, prima instanță corect a constatat faptele și circumstanțele cauzei, ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal.

4.1.1 În ceea ce vizează apelul declarat de către procuror instanța de apel a reținut că prima instanță a respectat prevederile art.364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, având în vedere judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind corespunzător reduse limitele de pedeapsă prevăzute de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că la individualizarea pedepsei penale, instanța de fond s-a condus de prevederile art.61 Cod penal, la fel și de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. art.7 și 75 Cod penal, de circumstanțele cauzei.

Pedeapsa a fost numită în limitele sancțiunii prevăzute la articolul incriminat inculpaților și care este adecvată celor comise, care se racorda la toate circumstanțele stabilite și își va atinge scopurile puse de pedeapsa penală.

Instanța de fond legal și întemeiat a statuat, că corectarea inculpaților poate fi îndeplinită fără izolarea acestora de societate, dispunând astfel aplicarea în privința lor a pedepsei sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ei pe o perioadă de probațiune.

Temei pentru aplicarea în privința inculpaților prevederilor art.90 Cod penal, a servit faptul că, inculpații se caracterizează pozitiv, anterior nu au fost condamnați, fiind atrași pentru prima dată la răspundere penală, vârsta tânără a acestora, iar în cadrul cercetării cauzei în ordine de apel, au recuperat părții vătămate prejudiciul cauzat.

Ca urmare, instanța de apel a respins argumentele procurorului de agravare a pedepsei și a considerat că instanța de fond corect a ajuns la concluzia că, reeducarea și corectarea inculpaților poate avea loc fără izolarea lor de societate, argumentele expuse în apeluri fiind nejustificate.

4.1.2 În ceea ce vizează apelul declarat de către partea vătămată Chetrari Dorin, instanța de apel a constatat că, acesta urmează a fi admis parțial în latura încasării în

beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral, precum și să fie admisă solicitarea expusă în apel privind încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice.

În contextul dat, instanța de apel a menționat că, urmează a fi dispusă încasarea în folosul părții vătămate Chetrari Dorin a prejudiciului moral în cuantum de 20 000 lei de la fiecare inculpat, cuantum pe care instanța de apel l-a considerat echitabil tuturor circumstanțelor cauzei, precum și faptei comise de inculpați și consecințelor survenite.

Instanța de apel a considerat, că cuantumul prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în sumă de 80 000 lei este nejustificat de mare pentru cazul în speță, ținând cont de cele constatate, din care motiv acțiunea în această parte o va admite parțial, în suma sus-indicată.

Totodată, având în vedere faptul că inculpații au prezentat în instanța de apel cererile la expedierea transferului de bani, care confirmă că inculpații au transferat în adresa părții vătămate Chetrari Dorin prin intermediul poștei sumele de 20 000 lei fiecare, în vederea achitării prejudiciului moral cauzat ultimului, instanța de apel a considerat prejudiciul moral ca fiind executat.

Mai mult, potrivit bonului de plată, partea vătămată a efectuat cheltuieli în sumă de 2 200 lei pentru asistența juridică, la cererea de apel înaintată de partea vătămată fiind anexat bonul de plată eliberat de avocatul Rusu Virgiliu pentru acordarea serviciilor de asistență juridică (f.d.175).

Altfel, având dovada certă a sumei cheltuielilor efectuate de către partea vătămată pentru asistența juridică, confirmată prin bonul de plată anexat la materialele cauzei, instanța de apel a considerat întemeiate argumentele apelului, din care motiv a admis acțiunea civilă în latura dată, pentru a nu încălca dreptul persoanei de a recupera aceste cheltuieli, în măsura în care cheltuielile au fost efectuate în mod real, confirmate prin bonul de plată.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar:

5.1 Procurorul, care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel în latura contestată, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore să fie condamnați în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, să le fie aplicată pedeapsa de 3 ani 4 luni închisoare pentru fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. A solicitat admiterea acțiunii civile integral.

În argumentarea recursului, procurorul a menționat că pedeapsa stabilită inculpaților Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore este prea blândă și neechitabilă în raport cu circumstanțele cauzei și personalitatea acestora și vădit neproportională faptelor comise de către aceștia și urmărilor produse, fiind stabilită cu abateri de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal și art.61 Cod penal.

Susține că, corijarea inculpaților este posibilă doar prin stabilirea pedepsei cu închisoarea, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Astfel, recurentul invocă că instanța de apel, nu a ținut cont de prevederile art. art.89 și 90 Cod penal și eronat a dispus menținerea sentinței în latura suspendării condiționată a executării pedepsei aplicate inculpaților Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore pe un termen de probă de 1 an, acestea neavând statut de militar.

Totodată, recurentul a menționat că, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apelul suplimentar declarat de către acuzatorul de stat, iar caracteristicile reținute precum, că inculpații se căiesc sincer de fapta comisă, au recuperat prejudiciul cauzat, și nu se află la evidența medicilor psihiatru și narcolog sunt caracteristice majorității inculpaților.

5.2 Partea vătămată Dorin Chetrari și avocatul acesteia Serghei Zubco, care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței și decizie instanței de apel în latura civilă și penală, adoptarea unei noi hotărâri, prin care ambii inculpați să fie condamnați pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, cu executarea pedepsei în închisoare.

A solicitat încasarea în mod solidar de la inculpați în beneficiul lui Dorin Chetrari suma de 80 000 lei prejudiciu moral și 3 000 lei cheltuieli de asistență juridică.

În argumentarea recursului declarat, recurenții au invocat că, la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția emisă, iar individualizarea pedepsei a avut loc contrar prevederilor legale.

Raportând circumstanțele cauzei la prevederile legale și scopul legii penale, recurenții consideră că pedeapsa aplicată inculpaților a fost individualizată greșit, fiind încălcate prevederile art.art.7, 61, 75-77 Cod penal.

Recurenții indică că, instanțele ierarhic inferioare nu au motivat aplicarea condiționată a pedepsei cu închisoare și nu este clar raționamentul instanței în partea aplicării condiționate a pedepsei, or nici una din instanțe nu a adus motive concrete care să dovedească că inculpații se pot corecta fără executarea efectivă a pedepsei. Instanțele s-au limitat la aplicarea formală a prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, care stabilește reducerea cu 1/3 din limitele pedepsei, în coroborare cu art.90 Cod penal și nu au indicat cert care anume circumstanțe au servit temei pentru aplicarea art.90 Cod penal, or din circumstanțele cauzei rezultă clar că inculpații au comis fapta prevăzută de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal în formă agravată, persistând agravantele art.77 alin.(1) lit. b). c), i), j) Cod penal, fiind vădit comportamentul antisocial periculos al inculpaților.

De asemenea, recurenții invocă că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanțele ierarhic inferioare urmau să verifice dacă cuantumului prejudiciului moral este în coraport echitabil cu următoarele circumstanțe: nivelul (gradul) suportării de către partea vătămată a suferințelor fizice; capacitatea făptuitorului de a recupera prejudiciul moral; condițiile social-economice a societății unde locuiește partea vătămată.

Contrar prevederilor legale și dreptului la o satisfacție echitabilă, ambele instanțe au evaluat superficial suferințele părții vătămate și au dispus încasarea unei sume

insuficiente pentru partea vătămată întru repararea prejudiciului moral, a suferințelor și a stresului suferit în urma acțiunilor inculpaților.

Deși în fața organului de urmărire penală și instanțelor judecătorești inculpații au declarat că recunosc vina în fapta comisă, după ședințele de judecată nici nu s-au interesat de starea de sănătate a părții vătămate, nu s-au interesat de cheltuielile pe care aceasta le suportă în urma acțiunilor infracționale pentru a-și reveni, nu și-au cerut scuze și nu au manifestat față de partea vătămată căință în legătură cu fapta comisă, respectiv toate acțiunile inculpaților au fost îndreptate exclusiv pentru a beneficia de reducerea pedepsei în ordinea art.364¹ Cod penal, deși în realitate prejudiciul cauzat sănătății părții vătămate este pe viață, fapt confirmat prin actele medicale anexate la dosar.

Cu privire la prejudiciul moral, recurenții consideră că suma adjudecată prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, este una insuficient de mică în raport cu dauna cauzată sănătății, or după cum atestă materialele cauzei, partea vătămată practic a pierdut pentru totdeauna vederea ochiului drept, din 100% aceasta a scăzut la 7% în urma loviturilor aplicate de inculpați, astfel, i-a fost diminuată pe viață capacitatea de muncă cu 30%, prin urmare instanțele nu au ținut cont de gravitatea traumelor cauzate, nu au ținut cont de vârsta tânără a părții vătămate care va fi nevoită să-și schimbe radical modul de viață, nu va mai putea lucra în mod obișnuit, este contraindicat efortul fizic, aflarea la soare și alte contradicții legate de leziunile cauzate.

Organul vizual face parte din categoria organelor de simt, care sunt vitale pentru interacțiunea cu lumea din jur, iar în rezultatul faptei infracționale partea vătămată a rămas cu o traumă pe viață.

În acest context, menționează că instanța de apel la judecarea cauzei a omis de a cerceta complet unele aspecte ce țin de latura civilă a procesului penal. Instanță de apel nu a dat apreciere justă actelor confirmative de la partea vătămată privind perioada tratamentului în staționar, precum și perioada tratamentului ambulatoriu și consecințele acțiunii infracționale.

Prin urmare, conchide că prejudiciul moral echitabil care urmează a fi încasat, constituie 80 000 (optzeci mii) lei în ordine solidară.

6. Judecând recursurile declarate, pe baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul procurorului urmează a fi respins, iar cel al părții partea vătămate și avocatul acesteia– admis, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art.424 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Conform art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de

apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

6.1 *Cu referire la recursul ordinar declarat de procuror, Colegiul penal lărgit reține următoarele.*

Art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală stipulează că judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Colegiul penal lărgit menționează că soluția respectivă se adoptă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).

Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, invocat de procuror, prevede eroarea de drept: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar.*

Colegiul penal ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu va face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente de drept, care cu desăvârșire lipsesc și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

Prin urmare, instanța de recurs nu se va expune cu privire la pretinsele erori de drept prevăzute de pct.6) din alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, întrucât semnalându-le, autorul cererii de recurs a eșuat să descrie esența acestora și relevanța lor pentru cauza dată.

Art.427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, la fel invocat de procuror, prevede eroarea de drept: *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând în considerare argumentele recursului, Colegiul penal lărgit conchide că, sub aspectul acestui temei de casare, procurorul opinează că instanța de apel neîntemeiat i-a stabilit inculpaților o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia în temeiul art.90 Cod penal.

Raportând însă argumentele invocate la circumstanțele speței, Colegiul penal lărgit relevă că acest temei nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de procuror.

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a constatat și a apreciat corect circumstanțele de fapt și de drept la stabilirea pedepsei inculpaților, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiile de drept material, ținând cont de prevederile art. art.61, 75-78 și 90 Cod penal.

Conform art.7 alin.(1) Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Potrivit art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Art.75 alin.(1) Cod penal stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, analizând în ansamblu totalitatea probelor administrate și cercetate în cadrul întregului proces penal, Colegiul penal lărgit consideră că instanțele ierarhic inferioare corect au conchis că vinovăția inculpaților este pe deplin dovedită și acțiunile lor just au fost încadrate în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal.

Totodată, ținând cont de faptul, că examinarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform procedurii prevăzute de art.364¹ Codul de procedura penală, deoarece inculpații au recunoscut vina și nu au solicitat să fie administrate probe noi, inculpații au beneficiat de reducerea pedepsei cu 1/3 a limitelor de pedeapsă.

În privința dezacordului procurorului cu aplicarea de către instanța de apel a suspendării condiționate a executării pedepsei sub formă de închisoare, Colegiul penal lărgit menționează că în conformitate cu art.90 alin.(1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării

pedepsei și termenul de probă.

În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Deci, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal are la origine convingerea că, corectarea și reeducarea condamnatului este posibilă fără a fi izolat de comunitate, familie și societate. Această instituție juridică a fost instituită întru realizarea scopului pedepsei fără ca, condamnatul să fie izolat de societate, acesta fiind supus unui termen de încercare, fără executarea reală a pedepsei, evitându-se dezavantajele pe care le atrage după sine privațiunea de libertate: desprinderea condamnatului de familie și de modul de viață obișnuit și contactul cu infractorii recidiviști periculoși care îl pot antrena în continuare în noi activități criminale.

Astfel, instanța de apel, efectuând o analiză minuțioasă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpaților, urmărind în acest sens comportamentul acestora în viața socială, precum și cel de înainte și după săvârșirea infracțiunii încriminate, a evidențiat că în condițiile în care inculpații nu au antecedente penale, fiind atrași pentru prima dată la răspundere penală, vârsta tânără, și-au recunoscut integral vinovăția, se caracterizează pozitiv, cât și a reparat parțial, în limita posibilităților, prejudiciul suportat de partea vătămată, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei sub formă de închisoare.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că la suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate, instanța judecătorești nu au comis erori de drept, deoarece la aplicarea prevederilor art.90 Cod penal au fost respectate exigențele legii, iar argumentele recursului procurorului în acest sens sunt neîntemeiate.

Din considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursul declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, urmează a fi respins ca inadmisibil, din motiv că este nefondat, decizia instanței de apel fiind legală, întemeiată și motivată.

6.2. *Cu referire la recursul ordinar declarat de partea vătămată Chetrari Dorin și avocatul acesteia Zubco Serghei*, Colegiul penal lărgit reține următoarele.

Potrivit dispoziției art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Erorile de drept pot fi considerate erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării

cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Colegiul penal lărgit reține că recurenții nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite de către inculpații Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore, dar indică ca temeiuri de drept pentru casarea deciziei recurate art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, invocând dezacordul cu soluția instanței de apel în partea pedepsei stabilite inculpaților, considerând-o prea blândă, solicitând în acest sens, pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie exclusă aplicarea prevederilor art.90 Cod penal. La fel recurenții, critică decizia instanței de apel și în latura civilă, nefiind de acord cu quantumul prejudiciului moral stabilit de către instanțele judecătorești.

Cu referire la eroare gravă de fapt care a afectat soluția emisă, prin individualizarea pedepsei inculpaților contrar prevederilor legale, invocată de către recurenți, Colegiul penal lărgit constată că o astfel de eroare nu și-a găsit confirmare la examinarea recursurilor declarate, or instanța de fond a aplicat o pedeapsă echitabilă și proporțională faptelor comise de către inculpați, iar careva derogări de la prevederile legislației penale, nu au fost identificate.

Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia menținerii sentinței în partea individualizării pedepsei penale, potrivit căreia Guțu Ion Anatolie și Văzdăuțan Grigore au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, iar în baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Astfel, din conținutul deciziei instanței de apel, rezultă cert motivele pentru care a fost menținută sentința în partea stabilirii pedepsei, în acest sens instanța de apel respectând și prevederile art.414 alin.(1), (5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzatorului de stat și a părții vătămate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată. Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct.4.-4.1. din decizie*).

Distinct de considerentele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit atestă că decizia instanței de apel nu este motivată suficient în latura civilă, în partea soluționării cerințelor de încasare a prejudiciului moral.

La acest capitol, instanța de recurs ține cont de faptul că deși instanța de apel a conchis că, soluția primei instanțe privind evaluarea daunelor morale cauzate părții vătămate Chetrari Dorin în sumă de 3.000 lei, a fost inequitabilă evaluată în raport cu consecințele care au survenit în urma săvârșirii infracțiunii, gravitatea acestora și impactul produs asupra părții vătămate, la rândul său nici această instanță nu a oferit o

evaluare echitabilă la acest capitol, în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, oferindu-i o despăgubire morală insuficientă.

Colegiul penal lărgit consideră pripite concluziile instanței de apel cu referire la faptul că suma de 80 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat părții vătămate, Chetrari Dorin, este nejustificat de mare pentru cazul.

În acest context, instanța de recurs notează că, potrivit art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc. Dacă vătămarea sănătății a fost cauzată în urma coliziunii dintre surse de pericol sport, în cadrul soluționării chestiunii privind repararea daunei pricinuite trebuie să se țină cont de faptul că dauna cauzată unui posesor din vina altuia este reparată de cel vinovat.

În corespundere cu art.220 Cod de procedură penală și art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Totodată, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei* (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, de gravitatea traumelor cauzate părții vătămate în urma acțiunilor infracționale comise de către inculpații Guțu Ion și Văzdăuțan și nu a dat apreciere actelor confirmative prezentate de către partea vătămată privind perioada

tratamentului în staționar, precum și perioada tratamentului ambulatoriu și consecințele acțiunii infracționale.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a motivat acordarea despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în raport cu criteriile prevăzute de lege, nu a făcut o evaluare a impactul psihic și moral cauzat părții vătămate Chetrari Dorin în urma acțiunilor infracționale comise de către inculpații Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore.

Prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial. Evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea „*prețului suferințelor fizice și psihice*”, care sunt inestimabile, dar aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului și a implicațiilor acestora pe toate dimensiunile vieții sociale.

La determinarea compensației pentru prejudiciul moral trebuie să se țină cont de importanța valorii morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral fiecare persoană vătămată acordă o considerație diferită valorilor lezate. Persoana vătămată apreciază acele valori sau activități, care îi satisfac anumite necesități sau aspirații.

Cuantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor cazului urmare a cărora s-au produs. Stabilind cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție.

Rezumând circumstanțele constatate, Colegiul penal conchide că la caz sunt incidente temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă, în partea soluționării cerințelor de încasare a prejudiciului moral cauzat, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri; să verifice și să aprecieze profund probele administrate, să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra cuantumului prejudiciului moral, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.(1), pct.2) lit. c) Cod de procedură

penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena.

Admite recursul ordinar declarat de către partea vătămată Chetrari Dorin și avocatul acesteia Zubco Serghei, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, în latura civilă, în partea soluționării cererii părții vătămate Chetrari Dorin cu privire la repararea prejudiciului moral din contul inculpaților Guțu Ion și Văzdăuțan Grigore, în cauza penală privindu-i pe **Guțu Ion xxxx** și **Văzdăuțan Grigore xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest se menține decizia atacată.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la **26 noiembrie 2020**.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Victor Boico

Liliana Catan